

PROCHO

vydává prochor

píše bohumír procházka

ROVINY

zvěsti z Jičína a okolí • <http://prochor.unas.cz> • 1. březen 2013 č. 3 / 13

Jak na ně řval

Režiséri byli tam dva, ale ten ještě menší se projevoval málo, skoro vůbec. Radim. Ale ten druhý, Martin, ten se předváděl. Řval na ně, výrazy to byly takové, že ani Prochoroviny si je nedovolí citovat. Ale nejpozoruhodnější na tom bylo, jak oni poslouchají. Ani jeden nedal Zajíčkoví po tlamě, ba ani slovně neodporovali. Aby to bylo srozumitelné, tak oni hráli divadlo a on do toho vstupoval. Ne často, důrazně. Zato když skončili, tak přišel s papírem a dával jim to. Naštěstí spoustu toho po sobě nemohl přečíst. Radim Kalvoda neřikal skoro nic, ale všichni to pochopili.

Tak takhle se připravovalo divadlo T. Pratchetta *Mort* v jičínském K Klubu. Hráli 17 herců, nejmladšímu 13, nejstaršímu 64 roků. Dívek z toho bylo 7, všechny pěkné (Zajíček má vkus), náležitě vyvinuté, však taky tohle nebylo první jejich divadlo. Scénu svépomocí vyrobila Marcela Nosková a Lukáš Kubín za pomocí Martina Krejčího. Nebyla zas tak složitá, ale nápaditá a správně strašidelná. Pozoruhodné, že tu byla spousta knih. Ani jeden počítač. A mladí herci z nich často studovali (*Mort* a *Isabell*). Starší už všechno věděli (*Smrt*). Scéna byla proto jednoduchá, že se za provozu často měnila. Kostýmy byly částečně (méně) z fundusu (ty parádní pláště a tak), ale na mnohých se Nikol Bechyňová náležitě vyřádila. Na jednu stranu dobře odpovídaly kategorii hry z žánru fantasy, na druhou stranu nepostrádaly módní stříh. Mezi zasloužilé nesmíme zapomenout Hanu Krásenskou, která byla u všeho. Když bylo něco potřeba, tak to zařídila a zorganizovala.

Teď ale, proč ta poslušnost herců. U těch mladých dalo by se říci, že je v tom úcta k šedinám. Ale ti staří divadelní kozáci? J. Novotný, J. Vavřina, R Koníř? I ti už trochu nedorostenci, jako M. Pařízek, M. Krejčí? Inu, to je ten zázrak zvaný divadlo. Oni měsíce zkoušejí, sjiždějí se ze studií, z okolních obcí, poslouchají zmíněné sekýrování, aby pak odehráli několik repríz. A po jen krátkém ozaření začnou chystat další dílo.

Así to může pochopit jen ten, kdo se zúčastní. Ostatně být chvíli čarodějný učeň, princezna Keli, nebo obyčejný Lid, či Dvořaně, to musí prostě být zážitek.

A jak je to s fantasy, které v Káčku ještě nebylo? Inu, cožpak musí být stále jen komedie, které se hrály za národního obrození? I když smíchu bylo i tady v hledišti dost. Ale občas zamrzl na rtech.

Jak se dělá Štefan

Nominovaných je 246. Tedy tolik i medailonků. Když dvacet denně, ani ne za 14 dní jsem hotov. Některé jdou rychle, jiné dohledávám na internetu a v různých papírových pozvánkách v šuplíku. Och, to archivářské řemeslo. Kéž bych měl kousek té jejich důkladnosti! Některá jsou snadná, nominátor pracoval dobře. Akorát, že krácení jeho pěkného psaní je náročnější, než pouhé napsání.

Pak je tu to větvení. Hledám stránku malířky, zlákají mne obrazy. Klikám, listuju. Někdy mne zláká i malířka. Nebo co se všechno v té obci děje...

Dvoustupňová korektura. Bezvadná paní Katková (má dceru Katku, taky

Můžeme léhat, protože sami sobě nepříkládáme váhu. (Joseph Ratzinger)

bezvadnou). Druhý den posílá. Hlídám počítač. Nedošlo. Neodvažuju se urgovat. Druhý den volám. Protože na zítra mám vyjednaný tisk. Tak čte vše znova, protože neuložila. Přišlo už po všech seriálech. Listuju, respektuju úpravy, opravuju zalomení. V 23:42 mám matici pro tisk. 12 stránek A4, písmo devítka. Budou tam jistě mé věcné chyby (datumy, názvy...). Některé věci paní Katková nemůže znát. Eva mne sprdne. Právem. Ale zejtra musím dát do tisku. Abych mohl brzo roznášet. Spací prášek jmenuje se Lexaurin. Beru půlku. Před osmou zítra musím předat Lence. Povedlo.

V ÚT 29. Před sedmou esemeska, že hotovo. To je úžasné. Ještě jsou lidi, kteří neřkají, jak co nejde, ale konají. Beru pro jistotu největší horolezecký bágl a busem do Kopidlna. Sotva se vešlo. Stop se povedl. A ještě se dovídám, jak se prodávají italská auta. Dobře, v Itálii se nesolí. Kastle není rezavá.

Doma vážím bágl. 300 novin = 12 kilo. Skládám, konečně klidné kafe, raduju se. A jdu na rozvážku. To jsem ještě netušil, jak vypadají některé silnice. Místy poctivě slézám a tlačím. Na ledu kolo jede jinam, než chci já. Pěšky se líp domluvíme.

Ale jsou i radosti = odměny. Na jednom odběrném místě zaklepu, napřahuju ruku s novinami, čekám známou tvář, ona ne. Taková pěkná holka tam zastupuje. Neznámá. Já ostřílený stařec jsem v tu chvíli ztratil řeč. To už se mi dlouho nestalo. Ani v politických debatách. Zapomněl jsem svět. Zapomněl jsem, proč tu jsem, i jak se jmenuji. To druhé mi nevadilo, to první zachránila. Řekla L tu není a noviny pro ni převzala.

Pak jsem zapomněl i ty dveře, za kterými byla, a pokračoval v roznášce. Akorát se ve mně rozprostřel takový pocitNo - jako když piju dobré kafe s hodně šlehačkou.

I takhle vypadá novinářská práce. Ve čtvrtek 31. ledna bylo 200 novin rozvezeno. V Železnici mají na silnicích ještě sněh, ale to bývá každý rok. Cestou k Veliši do kopce foukal protivný vítr. Ale

na druhé straně kopce, směrem k Vokšicím, byl nádherný výhled a trochu svítlo. Měl jsem pocit, že by se mohlo blížít jaro.

Co pořad s těmi Židy ...

Tereza o Židech umí. Na přednášce 5. 2. v muzeu opět předvedla. Začala hodně před začátkem letopočtu. Klady i zápory. Ale, a to je její velké plus, dělala četné odbočky k současné realitě. Zevšeobecnění. Poučení historické. Tereza zná i politiku a nebojí se povědět, co si myslí. Nemá tu někdy protivnou opatrnost některých.

Třeba: Homogenita není dobrá. Nejkrásnější lidé jsou míšenci. ... Obřízka je protiváha deflorace. Smlouva s Bohem. ... Starý zákon je židovská Bible. ... Bible je v podstatě protiženská ... Protižidovské zákony byly i v hluboké minulosti. Už ve 13. století bylo nařízeno označování Židů. ... Diplomatically hovořit s diktátory moc nejde. ... Používali specifický jazyk. Říkali „konečné řešení“, „Speciální opatření“. Nikde není slovo o násilí, které ve skutečnosti bylo. ... Proč pronásledování Židů? Protože velká většina k tomu mlčela.

Na závěr přednášky Terezy Dubinové posluchači diskutovali, přinášeli své poznatky. Draga Zlatníková recitovala básně Rosy Auslanderové, které přeložila. Pak citovala autorku, která za války trpěla: “Vypsání se z toho je velkou prevencí před sebevraždou.“

Kosti v zámku

Ta holka, ale ona to byla paní magistra, antropoložka, se mi k těm kostem nehodila. Taková jemná, štíhlá, pěkná. Ale měla v Porotním sále na stole narovnané kosti. Člověčí. Středověké, ale i vojáka z šestašedesáté války. Ten voják byl zasažen kartáčovou střelou a tak měl lebku pěkně proděravělou. V jiné lebce byly zuby, majitel asi ani neměl kartáček, jak pravil přítomný stomatolog. Taky jsme si ukazovali, kde se uřízne hlavice při endoprotéze a paní magistra rovnala jeden

obratel na druhý a řekla, ať si zkusíme, jak jsou seřazený.

Ale tohle nebylo hlavní, tohle byla v pátek 15. února součást přednášky a semináře Jičínské besedy o antropologii. Šlo o to, vysvětlit, k čemu je ta nauka o člověku dobrá. Že se třeba z těch kostí dá o člověku dozvědět, jak žil. Jak byl starý, co jedl, co asi dělal. Zda těžkou práci, nebo kterou ruku více namáhal.

Tuže zajímavá věda. Jičínská beseda cílevědomě školí Jičňáky, ale i přespolní – byli tu z Markvartic, Libáně, i odjinud. Archeologie, historie, architektura historická, teď antropologie. Když říkám školí, myslím to v nejlepší slova smyslu. A chystá se i vycházka na Prachov, za jaskyněmi a skalními rytinami.

Únor v souvislostech

Po delší době ukázala se jičínská Paměť a svědomí, protože Únor je logicky jejich téma. Stalo se 21. 2. večer v Porotním sále. Začala kronikářka Eva Bílková, která si připravila dvacet stránek z jičínské kroniky oněch kritických dní. Četla z nich nejdůležitější okamžiky a věru to nebylo povzbudivé čtení. Tehdejší kronikář zachytil, jak se v jednotlivých organizacích chopily moci akční výbory a rozhodovaly velmi tvrdě. Pak už jen vypočítával, koho kde vyhodili a koho kam jmenovaly. Z pohledu dneška příšerný pocit nezákonnosti a absolutně nedemokratických postupů. Ale tenkrát třeba celá spojitelná poslala prohlášení, jak to všechno jednomyslně podporuje. Brrr.

Po téhle faktografii dostal slovo pan profesor Kvaček a mluvil, jak bylo tématem, o souvislostech vníro i mezistátních. Začal, jak on umí, o dění zdánlivě vzdáleném, ale přesně směřoval k vysvětlení, proč tohle všechno. Mluvil o jednotlivých politicích, citoval ministra Drtinu, se kterým vedl jistě dlouhé rozhovory. Dostal se až k Churchillovi, samozřejmě byla řeč o Janu Masarykovi, Klementu Gottwaldovi a dalších.

Na vyprávění pana profesora je zjevný jeho pohled vědce. Maximální snaha o objektivnost. A v ní nevychází žádný politik jako jednoznačně jednobarevný. Není takový, jak ho vidí ideologizující výklad, na jaký jsme byli zvyklí my starší ze školy.

A z toho vyplývá mnoho mýtů, které v naší historii panují. Které bereme jako fakt. Třeba i proto, že se nám to tak hodí. Pan profesor na několika příkladech ty omyly ukázal. Nejen to, konstatoval i, jak je obtížné, někdy i nemožné, ty mýty odhalit, vyvrátit. I když vycházejí na to téma stále nové a nové práce. Mnohé chyby zaviňují bohužel media. Svou snahou o zjednodušení, ale i v touze po senzacích.

Jedno se nepovedlo. Pozvánka zvala na diskusní večer, ale se nediskutovalo. Byl jen jeden dotaz – na Jana Masaryka. Vystoupení obou lektorů bylo tak poutavé, ale i tak dlouhé, že na diskusi nezbyl čas. Takové nedodržení původní myšlenky vlastně není závada. Snad se ani nedá říci, že se pořadatelům cosi vymklo z ruky. Jen by se asi hodilo další setkání, kde by se lidé ptali a říkali své názory. Taková dobře moderovaná diskuse o totalitě, o jejich příčinách v minulosti a dnes, byla by jistě nadmíru zajímavá.

Zeleň ve městě

Protože blíží se jaro, povídáme si s panem Janem Satrapou, šéfem oddělení Věřejná zeleň Technických služeb Jičín o jeho rajónu. Shodujeme se na tom, že v určitých částech města zeleně mnoho není a tak například na Novém Městě nemají maminky mnoho možností, kam se jet projet s kočárkem. Pan vedoucí připomíná období výstavby paneláků, které zejména v jižní části města jsou tuze blízko nahromaděné a na park, či parčík místo nezbylo. Tady si připomínáme krásný prostor mezi sídlištěm a řekou Cidlinou, který by se, podobně jako poldr u sv. Václava, dal využít. Ale tohle oni neřeší.

To je věc koncepční. Oni sází kytičky a pečují o stromy.

A jsme u bolestivého místa – kácení. Na něj jsme my, Jičíňáci, hákliví. Připomínám alej topolů na východní straně Allanových sadů, zda jí není škoda. Jistě. Pan Satrapa vysvětluje, jak je nebezpečný náhlý pád stromů. Přitom na první pohled se u některých dřevin nepozná, že je strom nemocný. Zvenčí vypadá pěkně. Proto se někde dělá, ale ne u topolů, u vzácnějších stromů, tak zvaná tahová zkouška. Přijedou odborníci s počítačem, na kmen stromů umístí v různých místech snímače. V jisté výšce uvážou lano, druhý konec ke traktoru a ten podle pokynů pomalu táhne. Z výsledku pak pánové stanoví diagnózu stromu. Za osmnáct. Tisíc. Takže každá taková akce musí se zvažovat.

Přes cestu dostáváme se k malému lesíku nad rybníkem Hádek. Zejména chatařům tam nelíbilo se dost masivní kácení. Z lesíku moc nezbylo. Kůrovec. Nejen na Šumavě, i v Jičíně. Pařezy, které po kácení zbyly, jsou speciálním strojem rozdraceny, i do hloubky, aby byla volná plocha k obdělávání, i strojovému, a hned nasázeny stromy nové. Listnáče. Pan Satrapa vysvětluje, proč v minulosti sázeno tolik smrků. Rovný smrk je z hlediska ekonomiky nejvhodnější. Prkna se z něj dělají nejvýhodněji.

Provokuji, jak je s Čeřovkou a Milohládkou. Kdysi smrtelně vážně zaznělo, že když z rozhledny není vidět, měla by se nastavit. Prostě vybudovat dalších třeba 10 metrů. Z toho, co se dovídám, zjišťuji, že člověk, který má větší vztah ke stromům, než ke kameni, to nepovažuje zas tak za nesmysl. Kdyby se vršky okolních stromů radikálně zkrátily, nemusely by přežít. Inu, stále je v našem životě cosi pro i proti.

26 01 2013 **Tak jsme to projeli**

Když to bylo jasné, zbaběle jsem zavřel dveře, abych neslyšel televizi a šel mýt nádobí. Při tom jsem si říkal, jak bych to napsal: Zvítězili čtenáři Blesku, arogance a přátelé Šloufů. Ale nenapišu. Ti moudřejší

to vědí, ti ostatní si stejně budou myslet svoje. Pak jsem ho ještě utřel. Nádobí. Nepomohlo to.

Zkusím to rozhodit. Nevím, proč mne to stále více táhne na Ryneček, který se tak ale nejmenuje. Kočičí hlavy, Ignác a naproti podloubíčko, všechno z minulosti, nevím, proč uklidňuje. A samozřejmě kolej po jezuitech. Tady mne poprvé přepadl výraz vnitřní emigrace. Pak jsem obešel druhým okruhem náměstí a našel tu správnou hospodu. To jsem si dal. Dva pivaři se zeptali, jak to dopadlo, já pověděl a řekl svůj názor. Já vůl. Řvali na celou hospodu, že já bych chtěl cizáka. Myslel jsem, že jim šenkýřka zatrhne tipec. Kdepak. Přinesla jim další pivo. Já si otevřel lidovky a ten pán, co vyhrál, měl tu fotku i s kašírovanou rodinou. Samolibý a přezíravý výraz na Hradě zůstane. To není stylizace pro noviny. To je přirozenost. Stylizace je, když je snaha vypadat jinak. Tenhle takový je. Četl jsem si o americké moderátorce Oprah, jak se proslavila tím, že na sebe všechno prozradila. Ale pak usoudil, že tohle jsem už prošvih. A taky bych toho neměl tolik na prozrazení. Vlastně ...

Jeden pivař vykládal o Tesle Pardubice a jak tam přijel ruský generál. Já se bavil se servírkou (blondýna, tuším). Říkala, že někdy to bývá i horší. Vrtalo mi v hlavě, proč jim nalejvala. Už dávno měli být doma a si pouštět studenou vodu na hlavu. Ale jsem se nezeptal. Kšeft je kšeft. Pro někoho znamená peníze, pro někoho touhu po moci, slávu, pocit důležitosti.

Prochoroviny
kulturní (skoro) měsíčník
založeno roku 1998
Vydává B. Procházka, Sokolovská
367, Jičín,
tel.: 493 523 492, 723 128 942
Evidenční číslo MK ČR E 13158
e-mail: prochor.ic@tiscali.cz
Noviny vznikly s laskavou pomocí
APEL, s. r. o., Jičín, Město Jičín

Vadí mi, že mne ani nenapadá žádný apel, když už jsem to nevydržel a přece jen sepsal. Snad jen: poctivě sázet, okopávat, rýt. Na svém, na obecním. A občas nějaké plody nechat k veřejnému použití za plotem. Jako to dělá pod Čerovkou Vladimír.

27 01 3013 **To přece není možné,**

aby na koleji (památkový objekt) byla přitlučena reklama. Na jedné desce je růžolící politik, který vysvětluje, že rozvoj kraje znamená budoucnost dětí. Druhá propaguje fotokalendář. Tak jsem si řekl ráno, vlastně ještě v noci. Protože včera jsem si toho povšiml. A následovalo usnesení, že s tím musím něco udělat. Soudím, že moje okno bylo jediné svítící na sídlišti, když jsem psal rozhořčený dopis na radnici a dotaz památkářům, jak je to s památkami správně. Napsal jsem to hezky. O ošklivosti na vzácné památkové stavbě.

Zatím neodeslal. Je neděle, třeba i internet světlí den Páně. A vzal jsem kolo a jel si to, co jsem včera viděl, ještě jednou prohlédnout.

Na koleji žádná reklama nebyla. To není možné. Blbnu. Blbnu už i ve snu. Vůbec jsem si to nedokázal vysvětlit. Rozpomněl jsem se na včerejší okruh, kudy jsem šel, když jsem se vydal rozhodit volební neúspěch. Pomalu jsem ho objížděl.

Jasně, vole. Ta reklama byla. Jenže ne na koleji, ale na paneláku u rybníka. Panelák esteticky nic moc, o politikovi se nechci esteticky vyjadřovat.

Tak tohle udělá s člověkem, když demokratická volba nevyjde podle jeho představ.

02 02 2013 **Všelidový**

V Lidovkách (nebo to bylo v televizi?) obrázek našeho příštího prezidenta, jak jde nakupovat. Jeden bodyguard v uctivé vykláněčce drží nad ním deštník, aby státníkovi nezmokla moudrá hlava. Druhý ho na schodech drží v podpaží, jako se vodívají milenci. Nebo opilci. Oba strážci

moknou. Košík nese si MZ sám. Alespoň tedy před kamerou. Budoucí pan prezident demonstruje své sociální citění.

Třeba se opravdu na schodech smekalo. A hned se vybaví K. H. Borovský: Nechoď Vašku s pány na led// mnohý příklad známe// že pan sklouzne a upadne// sedlák si za něj nohu zláme.

07 02 2013 **K čemu ty noviny jsou?**

Právě ve chvíli, kdy jsme měli nejvíc práce se Štefanem, přišlo milé povzbuzení telefonické: „Nojo, napsal jsi o výstavě v muzeu, ale proč jsi nenapsal ještě, jak byla pak vzpomínka v synagoze?“

Neuměl jsem hned odpovědět, tedy píšu dodatečně. Noviny nejsou zpravodajským orgánem v tom smyslu, že přináší souhrnné referování o všem, co se děje. A pochválí chvályhodné a zkritizuje nevhodné. Nemluví jen o kapacitě lidské. Prostě se všechno nestihne. Zmíněný článek byl o výstavě v muzeu - Neztratili víru v člověka. Vždyť přece každý může napsat vlastnoručně článek další. Kamkoli. Třeba do Jičínského zpravodaje. Volá po tom. Jednodušší a pohodlnější je ovšem sprdnout redaktora.

08 02 2013 **Schůzování postelové**

Výsadou důchodců je, že nepoužívají budík. Budí je stařecká nespavost. Ale nemusí vstávat. Taky jsme za to od státu každého osměho placení. Valorizovaně. I o stopade každý rok víc.

Ale má to i nevýhody. Co s tím časem? Mi se děje to, že v hlavě šrotuje. Nejdřív přijde, co jsem nestačil. Z toho vyplývá, co třeba konat dneska. Z toho je jasné, že na spánek ani pomyšlení. V hlavě melou se úkoly, někdy i slova, co jak napsat. Nejen názvy článků, někdy i odstavce.

Když vstanu, moc se mi nechce, abych to zapsal, rázem to zapomenu. Když zůstanu ležet, aby mne toho napadlo ještě víc, zapomenu toho potom víc. A tak si ještě chvíli schůzuju sám se sebou v posteli a doufám, že v čekárně u zubaře cosi z toho se mi vybaví. Tam se čeká dost dlouho.

Kačenka

- vyspívá, dospívá. Umí na počítači. Pustila mi písničku: Štědrý večer nastal // když jsem doma chlastal. Aby si zkontrolovala úkol pomocí Excelu, to odmítla. To je nuda. Pubertizuje se. Ve třetí třídě. Když ji i mě přešlo naštvání, ukázala mobil. Řekla: „Ahoj!“. A mobil taky „Ahoj!“. Vysvětlila, že zopakuje všechno. Zeptal jsem se, jestli i sprostá slova. Trochu ji to vyvedlo. Pak mi popsala, jak se to do mobilu stahuje. „Ale musíš mít WiFinu.“ Zeptal jsem se, co to je. Odhalila mne: „Ty mne zkoušíš.“

- Ráda po svém. Byl příkaz od rodičů vyzvednout ze školy a dovést k nám. Chtěla domů. Dohadování. Přemlouvání plnit přání rodičů. Telefon, souhlas. Vedu ji domů, dávám najevo naštvání. Uvědomuje si to. Říká: „I když k vám nechci, stejně vás mám ráda. Jen chci být sama.“

Potřebuju si odpočinout.“

Vyjmenovává ZUŠ – balet a klavír, plavecký oddíl, lezení na stěně. Výtvarku ve škole. Je toho dost. „Příště budu zase u vás.“ Musím uznat. Jednak důvody, druhak její touhu po samotě, klidu. Kačenka dospěluje. Loučíme se u dveří pusou.

- Přivezli Ninu, Kačky neteř. Seděla na klíně a pozorovala, co se v bytě děje. To ji bavilo, ten svět s rozhledem. Okolo ní hned 4 lidi a každý na ní to své ŤuŤu a ŇuŇu. Ninka se tomu smála. A taky něco říkala. Zmoudřela, co jsme se čtrnáct dní neviděli. Projevilo se to tak, že ji to ťutání a Ňuňání přestalo bavit. Začala řvát. Neartikulovaně. Tak ji ustrojili a dali mi vozit. Moc jsme toho nenamluvili, usnula už ve výtahu. Spala tak krásně, že jsem ji nějakým planým povídáním nechtěl budit.

